

เทศน์เช้า วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมนะ ธรรมะ เห็นไหม เทศน์ทั้งวัน ธรรมมันจะเพื่อ เขาบอกเงินเพื่อไม่มีใครต้องการ แต่ธรรมมันเพื่อ คนมันเพื่อ นี่เขาบอกว่าศาสนาเป็นยาเสพติด ถ้ามันเสพติดจริงนะเสพติด เห็นไหม ธรรมะ สัจจะความจริงเป็นสิ่งที่เป็ณคุณธรรม ถ้ามันเสพติดคุณธรรม ถ้าเสพติดคุณธรรม คนต้องเป็นคนดี ถ้าคนดีแล้วทำไมแบบว่ามันเสพติดไม่ได้ ถ้าธรรมะเป็นยาเสพติด ยาเสพติดมันเป็นโหวหาร มันเป็นการเหยียหยัน มันเป็นการเหยียบย่ำ แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ยาเสพติดนั้นมันทำให้คนเสียหาย ความเสพติดนั้นทำให้คนจี้เกียจจี้คร้าน ยาเสพติดนั้นทำลายสุขภาพของคน

แต่ธรรมะไปทำลายใคร ธรรมะมีแต่ความส่งเสริมทั้งนั้นแหละ ถ้ามันเสพติดขอให้มันเสพติดจริงเถอะ มันเสพติดไม่ติดใจ เราอยากได้คุณธรรมกันๆ มันไม่ติด เห็นไหม ถ้าธรรมะมันเพื่อ ถ้ามันเพื่อ เพื่อเพราะเหตุใดละ เพื่อเพราะความไม่เข้าใจ ความไม่เข้าใจของเรา เห็นไหม นี่ฟังธรรมๆ คำว่า “ฟังธรรม” สัจธรรมมาจากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจดวงนั้นมีความร่วมเย็นเป็นสุข ใจดวงนั้นแสดงธรรมออกมา มันเป็นสัจธรรม นี่มันเป็นน้ำอมตธรรม อมฤตทำให้ความร่วมเย็นเป็นสุข มันมีความร่วมเย็นเป็นสุขได้ เห็นไหม เราทุกข์ร้อนมาขนาดไหน เรามีความเร่าร้อนมาขนาดไหน เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่า การ ท่านปลอบเรา มันร่วมเย็นขึ้นมาได้ ร่วมเย็นขึ้นมาเพราะเหตุใดละ? สิ่งที่มีมันร่วมเย็นขึ้นมาได้เพราะมันมีคุณภาพของมันไง มันมีสัจธรรม

ถ้าสัจธรรม เห็นไหม นี่มีคนฟังธรรมๆ มหาศาลเลย บอกว่าเวลาไม่เคยได้ยินได้ฟัง ใครฟังมาแล้ว ฟังธรรมขึ้นมาจะติดตาม จะแสวงหาสิ่งนั้น แต่บางคนฟังแล้วไม่เข้าใจนะ ถ้าฟังไม่เข้าใจ “นี่ธรรมะมันต้องเป็นสิ่งที่นุ่มนวลอ่อนหวานสิ” คำว่า “นุ่มนวลอ่อนหวาน” นี่ยาขม ยาขมมีคุณภาพของมัน น้ำตาลสิ่งนั้น น้ำตาลมันมีรสหวานของมัน มันอร่อยลิ้น

นี่ก็เหมือนกัน ความนุ่มนวลอ่อนหวานๆ เพราะเราต้องการสภาวะแบบนั้น เราเข้าใจ เราตีความกันไปเองว่าธรรมะมันต้องนิ่มนวลๆ คำว่า “นิ่มนวล” เห็นไหม เวลาชำระล้างกิเลส เวลาไป

เจอพญามาร ถ้าความนุ่มนวล กิเลสมันก็กลืนกิน มันก็อมหมดแหละ กิเลสมันอมธรรมะไว้เลยว่า สิ่งนี้นุ่มนวลๆ ธรรมะก็ไปยอมจำนนกับมันซะใหม่ แต่ถ้าธรรมะมันเข้มแข็งขึ้นมา ธรรมะจะฟาดฟันกับมัน ธรรมะต้องมีสติปัญญาขึ้นมา จะต่อสู้กับอวิชชา ต่อสู้กับพญามาร

มารมันเมตตาใคร มารมันเลี้ยงใคร มารมันปลอบประโลมใคร มารมันมีแต่เอาโรคเอาเปรียบทั้งนั้นแหละ แล้วมันเอาโรคเอาเปรียบ เอาโรคเอาเปรียบหัวใจเราเท่านั้นเอง ถ้ามันเอาโรคเอาเปรียบหัวใจของเรา เราจะนุ่มนวลอ่อนหวานกับมันซะใหม่ เรายอมจำนนกับมันหรือ ถ้าเรายอมจำนนกับมันไม่ได้ เรายอมจำนนไม่ได้ เราต้องมีสติปัญญาของเรา

ถ้านุ่มนวลอ่อนหวาน เห็นใหม่ นุ่มนวลอ่อนหวาน เวลาจะทำความสงบเข้ามา มันจะนุ่มนวลอ่อนหวานนะ เราก็อ่อนหวานกับมัน แต่เวลาเราชำระล้างกิเลสเราต้องมีความเข้มแข็งของเรา ถ้ามีความเข้มแข็งของเรา สิ่งที่ว่าธรรมะฟือๆ เพื่อเพราะเราไม่มีสติปัญญา เราเอาสิ่งนั้นมาใช้ประโยชน์กับเราไม่ได้ คุณติ คุณอย่างอะไหล่รถยนต์ ถ้าเราไม่มีรถยนต์ของเรา อะไหล่มันจะมีประโยชน์อะไรกับเรา แต่ถ้ารถยนต์เราเสียหาย อะไหล่มันจะมีความสำคัญมากนะ

นี่เหมือนกัน ถ้าเราไม่ศึกษาธรรมๆ เราก็ไม่เข้าใจสิ่งใดเลย นี่สติปัญญา สิ่งที่มีมันเป็นอะไหล่ สิ่งที่มีมันจะมาประดับหัวใจของเรา เราไม่เคยแสวงหาสิ่งใดมาเลย แล้วก็ว่าสิ่งใดไม่มีความจำเป็น ไม่มีความจำเป็นเพราะเราไม่เห็นคุณค่าของมันไง แต่ถ้าคนเห็นคุณค่าของมัน จะมีความจำเป็นนะ รถเราเสียหาย เราต้องการให้รถเราใช้งานได้ ถ้ารถเราใช้งานได้ เราก็ต้องเปลี่ยนอะไหล่ที่มันเสียหายมันชำรุดออกไป ถ้ามันชำรุดออกไป เราเปลี่ยนขึ้นมา ทำให้มันมั่นคงขึ้นมา ถ้ามันคงขึ้นมา มันดีงามขึ้นมา มันก็จะเป็นประโยชน์กับมัน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตใจเรามีความทุกข์มีความยาก ความทุกข์ความยากเพราะเหตุใด มีความทุกข์ความยากเพราะเรามีอวิชชาไง อวิชชาที่ตัวขับเคลื่อน ตัวขับเคลื่อนนะ นี่จิตไม่เคยตาย จิตมีอยู่โดยดั้งเดิม จิตมีอยู่โดยดั้งเดิม คุณงามความดีของเราสร้างสมขึ้นมามันก็เกิดมาให้เป็นมนุษย์นี่ การเกิดเป็นมนุษย์ การเกิดมันต้องมีของมัน สัจจะมันเป็นสัจจะ ถ้ามันมีเหตุมีปัจจัย มันต้องเป็นอย่างนั้น ถ้ามีเหตุปัจจัยขึ้นมา เรามีเหตุมีปัจจัยขึ้นมาทำให้เรามาเกิด เราต้องมาเกิดของเรา

ถ้าเรามาเกิดของเราแล้ว เกิดแล้วเราทำอะไรต่อไป ทำอย่างไรต่อไป ถ้าเกิดมาแล้ว เกิดมาแล้วด้วยความยอมจำนนซะใหม่ เขาบอกเชื่อกรรมๆ เชื่อกรรมก็เป็นความยอมจำนน ใครไปยอมจำนนกับมัน เราเชื่อความจริง มันมีความจริง สัจจะความจริงมันเป็นอย่างนั้น เราเอาสัจจะ

ความจริงนั้นมาพิจารณาแก้ไขของเรา ขอมจ้านอะไร ถ้าเราไม่รู้ความจริงเลย เราจะเอาอะไรไปต่อสู้อะไร เราจะเริ่มต้นจากตรงไหน นี่เราเชื่อกรรมๆ เราไม่ใช่เชื่อเพราะขอมจ้าน เราเชื่อกรรมเพราะกรรมคือการกระทำ แล้วเราทำความดีมา แล้วเราจะมีกรรมกระทำต่อเนื่องกันไป ถ้ามีการกระทำต่อเนื่องกันไป มันจะเข้าไปได้แย่ง เข้าไปโต้แย้ง เข้าไปขัดขวางพญามารที่มันล่อ ล่อให้เราหลงไหล ล่อให้เราเคลิบเคลิ้มไปกับชีวิตนี้ไง ถ้ามันล่อให้เราเคลิบเคลิ้มไปกับชีวิตนี้ แล้วเอาอะไรมาล่อล่ะ เราไม่เคยรู้เคยเห็น แต่ครูบาอาจารย์ท่านเคยรู้เคยเห็น

ใครไม่เคยเป็นโรคร้าย แล้วหายจากโรคร้าย คนจะไม่รู้จักว่าความรู้สึกอะไรเป็นโรคร้ายขึ้นมาแล้วมันมีความท้อแท้ขนาดไหน เวลามันหายขึ้นมามันจะสดชื่นขนาดไหน เราไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นเป็นอะไรเลย นี่เราไม่เคยเห็นกิเลสของเราเลย เราไม่เคยเห็นความร้อนรนในหัวใจของเราเลย ทั้งๆ ที่มันร้อนรนอยู่ ทั้งๆ ที่มันบิบบิ้นใจอยู่ แต่มันก็ไม่รู้จักตัวมัน ไม่รู้จักหามัน แต่เวลาครูบาอาจารย์ท่านต่อสู้กับมันมา ท่านเห็นโทษเห็นภัยของมัน เห็นแล้วท่านถึงคอยบอกคอยแนะนำเรา แนะนำเรานะ แล้วแนะนำ “ทำไมแนะนำแต่เรื่องทุกข์ยากขนาดนี้ล่ะ นี่หน้าที่การงานก็ทุกข์ยากพอแรงอยู่แล้วล่ะ แล้วปฏิบัติมันยิ่งทุกข์ยากเข้าไปอีก”

หน้าที่การงานเป็นวัตถุ เห็นไหม คุณติ ถ้าเขาใช้บริหารจัดการ เขาใช้สมองของเขา นี่สมองของเขา สมองของเขาทางวิชาการ เขาทบทวนๆ ของเขาได้ ถ้าใครลืมก็เปิดตำราขึ้นมา ค้นคว้าขึ้นมาเพื่อเป็นหน้าที่การงานของตัวเอง แต่เวลาจิตมันสงบล่ะ ความสงบ ถ้าสงบแล้วไม่มีการบำรุงรักษา มันก็เสื่อมของมันไป ถ้ามันเสื่อมของมันไป เวลาจะใช้ปัญญาๆ ขึ้นมา ปัญญาถ้าจิตมันไม่สงบพอ มันก็จับต้องกิเลสไม่ได้ มันก็จับต้อง จับมันก็หลุดไม้หลุดมือไป หลุดไม้หลุดมือไปนะ ของที่จะเป็นประโยชน์กับเรานี้หลุดไม้หลุดมือจากเราไป แล้วจะทำประโยชน์สิ่งใดขึ้นมา ทำประโยชน์อะไรขึ้นมา เห็นไหม

งานหรือพร้อชาติมันไม่ใช่งานง่ายๆ หรือก แต่งานง่ายๆ มันก็ไม่สุดวิสัยของความเป็นมนุษย์ใช้ไหม เพราะเวลาเราเกิดมา เกิดมามั่งมีศรีสุข เราพอใจมาก เราเกิดมามั่งมีศรีสุข แต่เวลาพลัดพรากนี้เสียใจทั้งนั้นแหละ เวลาเกิดมา เวลาต้องพลัดพรากจากสิ่งใดไปก็แล้วแต่ เราก็จะมีความทุกข์ร้อนของเราทั้งนั้นแหละ สิ่งนี้มันขาดตกบกพร่อง โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ จิตใจมันก็พร่องอยู่ของมันเป็นนิจ แล้วเราเวียนตายเวียนเกิดมามันก็สมบัติเก่าๆ นะ

เราเกิดมาในปัจจุบันนี้ คุณ ความสำเร็จของชีวิต ความสำเร็จของชีวิต นี้การใช้กฎหมาย สมบูรณ์ เราก็อยู่กันร่มเย็นเป็นสุข แต่ถ้ารัฐปกครองกันไม่ได้ คุณสมัยโบราณนี้ มันไม่มีขอบเขตของประเทศ ใครมีกำลังมากกว่าก็ต้องแสวงหา ต้องรุกรานเพื่อขยายอาณาเขตของตัวเองไป นี่ทุกข์ร้อนไปกันหมด ไม่มีสิ่งใดรองรับทั้งนั้นแหละ เวียนเกิดเวียนตายก็เวียนเกิดเวียนตายอยู่อย่างนี้ เราเกิดมาก็ภพก็ชาติ เราเคยเกิดมาเจอสภาพแบบนั้นไหม เคยเกิดมาเจอสภาพที่ต้องอพยพต้องหนีภัย เราเคยเกิดมาเจอสภาวะแบบนั้นไหม? ก็เกิดมาทั้งนั้น แต่จำไม่ได้

เวียนตายเวียนเกิดมา เราเกิดมาพบสภาวะแบบนั้น แต่จำไม่ได้ แต่ในปัจจุบันนี้เกิดมาแล้ว ไม่อยากตาย เกิดมาแล้วก็อยากจะอยู่ค่าฟ้า แล้วค่าฟ้ามันเป็นที่ไปไม่ได้ไปไม่ได้ มันเป็นที่ไปไม่ได้ สิ่งที่เป็นได้ก็ธรรมะๆ นี่แหละ สิ่งที่เป็นไปได้ หาสัจธรรมอันนี้มาหล่อเลี้ยงหัวใจของเรา เราเกิดมาชาติหนึ่งเราก็สร้างคุณงามความดีของเรา สร้างคุณงามความดีทางโลก กับสังคม กับประเทศชาติต่างๆ เราก็ทำคุณงามความดีของเรา อันนี้เป็นการสร้างอำนาจวาสนาบารมี

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ เราจะภาวนากันๆ จิตใจจะได้เป็นพันธุกรรมของจิต ถ้ามันไม่มีการสร้างสมมา มันจะเข้มแข็งขึ้นมาได้อย่างไรละ อ่อนแอทั้งนั้นแหละ เหลวไหลไปกับอารมณ์ความรู้สึก เหลวไหลไปกับกระแสสังคม เหลวไหลไปหมดเลย เหลวไหลเพราะอะไรละ? เพราะมันไม่มีจุดยืนไง เพราะมันไม่ได้สร้างบุญญาธิการของมันมาใช้ใหม่ แต่ถ้าเราสร้างบุญญาธิการ เราทำเพื่อสังคม เราทำเพื่อคุณงามความดี

ความดีก็คือความดีไง ทำความดีเพื่อสังคม ใครทุกข์ยากขึ้นมา ได้อาศัยสิ่งใดที่เราแสวงหา มา นั่นเขาก็ได้ใช้สอยกำลังของเรา เป็นบุญของเรา นี่บารมีเกิดตรงนี้ ถ้าเวลาบารมีมันเกิดของมันมา มันสร้างของมันมา มันทำของมันมา มันมีจุดยืนของมันนะ ถ้าจุดยืนของเรา เห็นใหม่ นี่ธรรมสังเวช ชีวิตคนเป็นแบบนี้ เราก็เคยทุกข์ยากมาแบบนี้ เราแสวงหาของเรามาได้ เราก็เจอเขาไป พอเจอเขาไปเพื่ออะไรละ? เพื่อสังคม เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขใจ เพื่อจิตใจเขาร่มเย็นเป็นสุข เขายิ้มแย้มแจ่มใส เราก็พอใจของเรา นี่จิตใจมันพัฒนา พัฒนาอย่างนี้ พระโพธิสัตว์ๆ พระโพธิสัตว์แสวงหา นี่เป็นหัวหน้าสัตว์ เป็นหัวหน้าต่างๆ มา เสียสละมาเพื่อจิตใจ เพื่อพัฒนาจิตใจให้มีบารมี อำนาจวาสนาบารมีของมันมา ใครจะชักนำไปก็ชักนำไปได้ยาก

ถ้าจิตใจ เห็นใหม่ โลกจืด ไม่ต้องให้ใครมาหลอกหลอน มันไหลไปแล้ว มันทรงตัวมันเองไม่ได้เลย แต่ถ้าเราสร้างบารมีมาๆ เวลาเขามีเหตุการณ์ต่างๆ มา มันมีปัญญาแยกแยะ ถ้ามันดี

ทำไมเขาไม่เอาไว้ของเขาเอง ถ้ามันดี เขาเสนอมาท่าทำไม ถ้ามันดี เขายัดเยียดให้เราทำไม ถ้ามันดี ทำไมเขาต้องยัดเยียดให้เรา ถ้าเรามีปัญญาขึ้นมา สิ่งที่เป็นความดีเราก็แสวงหาของเราเองได้ ถ้าสิ่งที่เป็นความดี ความดีทางโลกมันก็ดีกัน เราจะแสวงหามากักตุนไว้ขนาดไหน เราใช้สอยมันไม่หมด เห็นไหม แต่คุณงามความดีในหัวใจ สิ่งที่มีมันเราร้อน สิ่งที่มีมันบกพร่องอยู่ที่นี่ เราจะหาสิ่งใดมา ถ้าสิ่งนี้มีมันเสียสละออกไป ความตระหนี่ถี่เหนียว ถ้ามันเสียสละออกไป จิตใจก็เป็นสาธารณะ ถ้าจิตใจเป็นสาธารณะ มันก็เป็นธรรมๆ ขึ้นมา เป็นธรรมคือ นิสิตคือความปกติของใจ ถ้าจิตมันปกติ มันเป็นธรรม เป็นธรรมะปกติใจ เป็นธรรมเพราะมันไม่พร่องไป เป็นธรรมเพราะมันไม่เหลวไหล

ถ้ามันมีจุดยื่นของมัน เห็นไหม ถ้ามันมีจุดยื่นของมัน ถ้าเราภาวนาของเรามันก็จะดีขึ้นมา ถ้าดีขึ้นมา มันมีจุดยื่นของมัน มันมีคุณธรรมของมันขึ้นมา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราแสวงหากัน นิสิตปฏิบัติทางโลกเขานับกันด้วยจำนวน นับด้วยสถิติ ด้วยตัวเลข แต่คุณธรรมในหัวใจละ ทรัพย์สมบัติในใจละ ถ้าใจมันมีทรัพย์สมบัติขึ้นมา มันมีศีลมีธรรมเป็นสมบัติ ถ้ามีศีลมีธรรมเป็นสมบัติ ที่ว่าถ้าเวียนเกิดเวียนตาย สิ่งที่เราเคยเกิดเคยตายมา มันเป็นอย่างนี้ ชีวิตเป็นอย่างนี้ ก็เกิดอีก เกิดอีกมันก็ต้องมีการศึกษามา

แล้วการเกิดการตายนะ เวลาคนเกิดมามันก็มีลุ่มๆ ดอนๆ มีสุข มีทุกข์ มีขาดแคลน มีอุดมสมบูรณ์ต่างๆ มันมีเป็นธรรมดา เป็นธรรมดา โลกธรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่ นี้เราก็เวียนตายเวียนเกิดอย่างนี้ แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามารื้อถอน รื้อสัตว์خنสัตว์ เราจะรื้อสัตว์خنสัตว์ โอปนโยโก เรียก รื้อสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม ดูธรรมในหัวใจของเรา เวลามันทุกข์ร้อน มันเราร้อนก็เราร้อนอย่างนี้ แต่เวลามันอิ่มเต็มของมันขึ้นมาละ นิสิตคือความปกติของใจ ใจมันปกติของมัน ถ้าใจปกติของมัน ถ้ามันสงบแล้วมันใช้ปัญญาของมัน เห็นไหม

ธรรมะเป็นยาเสพติด ศาสนาเป็นยาเสพติด เสพติดตรงไหน ศาสนาตรงไหนเป็นยาเสพติด ให้อะไรที่ว่ายยาเสพติดๆ นี่มันเป็นการเหยียบย่ำ เหยียบย่ำทำลายด้วยกิเลส ด้วยพญามาร แต่ถ้าศาสนา มันมีคุณธรรมนะ นี่ผู้ใดเห็นธรรมผู้ใดเห็นตถาคต ถ้าเห็นธรรมเห็นตถาคตเห็นอย่างไร ถ้าเห็นของเรา ถ้าเห็นอย่างนั้นแล้วมันสงสัยไหม ถ้ามันไม่สงสัย มันจะเวียนตายเวียนเกิดไหม

ถ้ามันไม่เวียนตายเวียนเกิด เพราะมันมีจุดยื่นของมัน มันมีหลักเกณฑ์ของมัน เห็นไหม คำว่า “จิตนี้ไม่เคยตายๆ” ไม่เคยตายจริงๆ ความรู้สึกอันนี้มันทำลายได้อย่างไร ทำลายความรู้สึกนี้

ธาตุรู้มันเป็นธาตุที่มีชีวิต มันแปลกประหลาดมหัศจรรย์ แล้วมหัศจรรย์ เวลาถึงที่สุดมันทำลาย อวิชชา ทำลายความพร่องของมันทั้งหมดออกไป ถอดถอนออกไปทั้งหมดเลย แล้วถ้ามันจบสิ้น จบสิ้นอย่างไร

ถ้ามันจบสิ้น นี่การเกิดและการตายโกหกกัน ไม่มีอะไรเกิด ไม่มีอะไรตาย มันแปรสภาพ ของมันเท่านั้น ที่แปรสภาพถ้ามันยังมีสภาวะ มีสถานที่ มีภพอยู่ มันก็แปรสภาพของมัน สสารต้อง แปรสภาพของมัน แต่เวลามันทำลายภวาสวะ ทำลายภพทั้งหมดแล้ว สิ่งที่ไม่แปรสภาพ ไม่แปร สภาพอย่างไร นี่ใจ วิมุตติฯ วิมุตติอย่างนั้น แล้วมันสุข มันสุขอย่างไร ถ้ามันสุข มันสุขแล้วมันไม่ หมุนเวียนไปใจ มันไม่เวียนไปของมัน ถ้ามันไม่เวียนไปแล้วมันอยู่ของมันได้อย่างไร ถ้ามันมีสัง ฆธรรม อันนี้เป็นสังฆธรรม เห็นไหม

ถ้าธรรมะมันไม่เพื่อ ถ้าธรรมะมันเพื่อ เราฟังทุกวันๆ คนที่ฟังทุกวันๆ นะ เวลาฟังแล้วถ้า เราไม่มีสติไม่มีปัญญา มันจืดจืด แต่ถ้ามันฟังสดๆ มันออกมาจากใจ จืดจืดนี้มันกระตุ้น ถ้ามัน กระตุ้น มันขนพองสยองเกล้านะ ถ้าขนพองสยองเกล้า เรามีโอกาส โอกาสเพราะจิตใจเรามัน ตื่นตัวขึ้นมา จิตใจของเรา พญามารมันครอบงำอยู่ ฟังสิ่งใดนี้หน้าหงาย พุดจนชินปาก ฟังจนชินหู หัวใจมันด้าน แต่ถ้ามันไม่ด้านนะ มันขนพองสยองเกล้า พอมันขนพองสยองเกล้า นี่มันตริกถึง ชีวิตเราใจ นี่ตริกถึงชีวิต เราก็ได้ผ่านชีวิตกันมาขนาดนี้แล้ว แล้วคราวหน้าเวลาแก่เฒ่าชราไป เวลา แก่เฒ่าชราไปนะ คนแก่ชอบพูดย้อนอดีต เพราะสิ่งที่ได้ผ่านมา แล้วเด็กมันไม่มีประสบการณ์ มัน ก็อยากจะรู้ของมันไป แล้วจิตใจของเรามันก็เป็นอย่างนี้ มันจะเวียนตายเวียนเกิดอย่างนี้

ถ้าธรรมะเราศึกษาของเรา เราทำเพื่อเรา นี่โลกก็คือโลก ธรรมะเก่าแก่ เราเห็นอย่างนี้มา ตลอด แล้วเราก็เกิดมาเป็นอย่างนี้ แล้วเราก็จะอยู่อย่างนี้ อยู่อย่างนี้นะ ถ้าคนมีความสุขพอสมควร อยู่แล้วก็ยังผ่อนคลาย คนที่มีความทุกข์บีบคั้นๆ คูสิ เวลาเจ็บช้ำน้ำใจ มันบีบคั้นๆ มันหาทางออก ไม่ได้เลย แต่ถ้าเวลาน้ำอมตธรรมเข้าไปกำจัด ทำไมมันปลอดโปร่ง มันโล่งโล่งไปได้อย่างไร ของ ที่มันอัดอั้นตันใจอยู่ที่นี่ ทำไมมันปลอดโปร่งโล่งโล่งไปได้อย่างไร เห็นไหม นี่ธรรมโอสถเข้าไป รักษา เข้าไปชำระล้างใจของเรา ถ้าชำระล้างใจ นี่มีศีลมีธรรมเป็นสมบัติ มีคุณธรรมในใจเป็น สมบัติ ข้างนอกนะ ใครจะติฉินนินทานั้นเรื่องกรรมดา ไม่มีใครจะทำให้คนเห็นดีเห็นงามกับเรา ไปได้หมด

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่า การไถ้เนะ ถ้าใครโดนโลกธรรมกระทบรุนแรงขนาดไหน ใหนักถึงเราๆ ใหนักถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดานะ เวลาเผยแผ่ธรรมๆ เขาจ้างคนมาค่า เขาจ้างมาทั้งนั้นแหละ เพราะคนที่เขาไม่เห็นด้วย คนที่เขาไม่เห็นด้วยเขาก็พยายามรักษาสิทธิ์ผลประโยชน์ของเขา นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ไม่เห็นแก่สิทธิประโยชน์ของใคร เห็นแต่คุณธรรม เห็นแต่สมบัติที่ประเสริฐ เห็นแต่สมบัติที่เป็นความจริง เพื่อให้ใจดวงนั้นได้สมบัติอันนั้น

ใครจะดิฉินนิทา ท่านไม่เคยสนใจใครเลย ท่านสนใจแต่ท่านจะเมตตารื้อสัตว์ขันธ์ตัว เพื่อประโยชน์ของสังคม ประโยชน์กับโลก แล้วถ้าโลกได้สิ่งนั้นไปจะเป็นประโยชน์ของใจดวงนั้น ทำเพื่อเหตุนี้ แล้วทำแล้วเขาจะไม่ดิฉินนิทาหรือ? เขาก็ดิฉินนิทา มารมันไม่ชอบ มารมันก็คขวาง มารมันทำลาย แต่สังขรณ์อันนี้ ในใจของเราก็มีมารๆ กันอยู่ เราถึงไม่เข้าใจ พอไม่เข้าใจ เราต้องใช้เวลา เห็นไหม นี่ถ้าธรรมะเพ้อๆ เราก็ใช้เวลา แยกแยะของเรา เราควรฟัง เราควรใช้ปัญญาแยกแยะ กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น ไม่ให้เชื่อแม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอน ให้พิสูจน์ด้วยการปฏิบัติของเรา ไอ้การพิสูจน์นั้นแหละมันจะพาใจดวงนั้นไปประสบความสำเร็จ ไอ้การพิสูจน์นั้นแหละ ผลจะเกิดตรงนั้น มันเป็นการปฏิบัติบูชา ถ้าเป็นการปฏิบัติบูชา นั่นคือเป็นการฆ่ากิเลส ทำความเป็นจริงให้เกิดขึ้นกับใจของเรา เอวัง